

**LIETUVOS RESPUBLIKOS UŽSIENIO REIKALŲ MINISTERIJOS
VYSTOMOJO BENDRADARBIAVIMO POLITIKOS, PROGRAMŲ IR PROJEKTŲ
ĮGYVENDINIMO
2025 METŲ ATASKAITA**

Apžvalga

2025 m. tarptautinė vystomojo bendradarbiavimo sistema išgyveno reikšmingų pokyčių. Daug valstybių keitė savo vystomojo bendradarbiavimo strategijas ir prioritetus, reaguodamos į naujas geopolitines ir ekonomines įtampas, saugumo iššūkius ir fiskalinius ribojimus. Šiame kontekste vis labiau ryškėjo tendencija, kad vystomasis bendradarbiavimas, greta tradicinės solidarumu grįstos paramos teikimo logikos, įgyja transakcinį pobūdį, orientuotą į abipusę naudą, strateginius ekonominius interesus ir atsparumo stiprinimą.

Tarptautiniu mastu šioms tendencijoms papildomą impulsą suteikė 2025 m. Sevilijoje įvykusi Tarptautinė vystymosi finansavimo konferencija, pradėjusi naują politinę diskusiją dėl augančių finansavimo poreikių ir spragų bei būtinybės telkti įvairesnius išteklius: nuo oficialios paramos vystymuisi (OPV) iki privataus kapitalo, mišriojo finansavimo ir inovatyvių finansinių instrumentų. Kartu aktyviau vyko ir EBPO Vystomojo bendradarbiavimo komiteto (DAC) inicijuotos diskusijos dėl šios politikos ir sistemos reformų, reikalingų siekiant stiprinti paramos vystymuisi veiksmingumą, kryptingumą ir atsparumo dimensiją.

Lietuvai, kaip ir kitoms Europos šalims, veikiančioms sudėtingoje geopolitinėje aplinkoje, 2025 m. daugiausia dėmesio teko skirti nacionalinio saugumo ir gynybos klausimams. Vis dėlto išliko aiškus suvokimas, kad vystomasis bendradarbiavimas ir humanitarinė pagalba yra svarbios Lietuvos užsienio politikos priemonės, prisidedančios prie atsparumo stiprinimo už Lietuvos sienų, regioninio stabilumo ir taisyklėmis grįstos tarptautinės tvarkos išsaugojimo. Šį požiūrį atspindi ir 2026 m. sausio 28 d. LR Vyriausybės patvirtintos **Lietuvos tarptautinių partnerysčių strateginės gairės 2026–2030 metams**, kuriose kaip pagrindinis prioritetas įvardijamas atsparumas ir jo skirtingos dedamosios: demokratijos, ekonomikos, aplinkosaugos, skaitmeninė ir socialinė aplinka.

Plėtodama veiksmingą vystomojo bendradarbiavimo politiką, 2025 m. Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija koordinavo ir teikė dvišalę ir daugiašalę paramą vystymuisi, visų pirma Ukrainai, Europos Sąjungos Rytų partnerystės ir kitoms prioritetinėms šalims. Reaguojant į Rusijos agresijos Ukrainoje padarinius, buvo nuosekliai teikiama skubi humanitarinė pagalba ir įgyvendinami Ukrainos atstatymo projektai, taip pat teikta parama kitoms krizių paveiktoms šalims ir tikslinėms pabėgėlių grupėms. Politikai įgyvendinti pasitelktas Vystomojo bendradarbiavimo ir humanitarinės pagalbos fondas, dalyvavimas ES „Team Europe“ iniciatyvose ir partnerystė su EBPO Paramos vystymuisi komitetu. Į ataskaitą įtrauktos veiklos, finansuotos iš Užsienio reikalų ministerijai skirtų valstybės biudžeto asignavimų, taip pat ES ir kitų donorų lėšomis, prie veiklų įgyvendinimo Lietuva prisideda per Centrinę projektų valdymo agentūrą (CPVA).

Oficiali parama vystymuisi

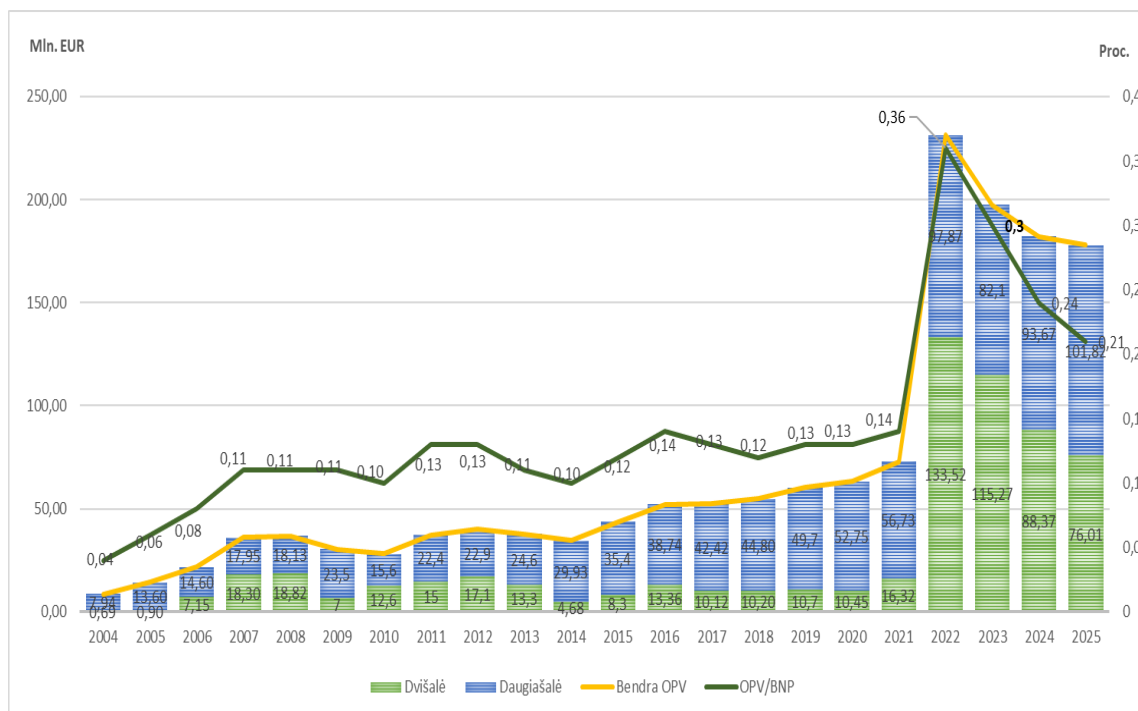
Lietuvos teikiama oficiali parama vystymuisi (OPV) – tai iš valstybės ir savivaldybių bei joms pavaldžių įstaigų biudžetų finansuojama parama ir humanitarinė pagalba besivystančioms valstybėms ir teritorijoms. Užsienio reikalų ministerija nuosekliai siekia, kad Lietuvos teikiama OPV nuolat didėtų ir atitiktų tarptautinius Lietuvos įsipareigojimus, nes tapdama Europos Sąjungos (ES) nare Lietuva įsipareigojo OPV skirti ne mažiau kaip 0,33 proc. bendrųjų nacionalinių pajamų (BNP).

Preliminariais Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) duomenimis, Lietuvos OPV 2025 m. sudarė 177,83 mln. eurų, arba 0,21 proc. BNP. Lietuva dvišalei paramai skyrė 76,01 mln. eurų (42,74 proc.), o daugiašalei paramai – 101,83 mln. eurų (57,26 proc.). ES šalių, kurios yra EBPO narės, OPV vidurkis buvo 0,42 proc. BNP.

Palyginti su 2024 m., 2025 m. Lietuvos OPV sumažėjo 9,7 proc. Lietuvos, kaip ir kitų EBPO narių, OPV mažėjimas skaičiuojamas trečius metus iš eilės. 2025 m. Lietuva daugiausia paramos skyrė Ukrainos atstatymui – 62,60 mln. eurų (35,20 proc.), humanitarinei pagalbai – 31,32 mln. eurų (17,61 proc.) ir paramai atvykusiems pabėgėliams Lietuvoje (didžioji dalis – pabėgėliams iš Ukrainos) – 15,88 mln. eurų (8,9 proc.).

Teikdama paramą šalims partnerėms Lietuva aktyviai siekia didinti paramos efektyvumą, stiprinti koordinavimą su kitais donorais, ieškoti inovatyvių finansavimo šaltinių tam, kad Lietuvos parama būtų tikslinga, nuosekli ir daranti ilgalaikį poveikį.

Kiekvienas Lietuvos gyventojas 2025 m. prie vystomojo bendradarbiavimo projektų ir humanitarinės pagalbos prisidėjo 61,60 euro.

Lėšos ir veikla

Vystomojo bendradarbiavimo veiklai finansuoti iš Užsienio reikalų ministerijai patvirtintų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų buvo skirta 14,21 mln. eurų.

Paskirtis	Lėšos, tūkst. eurų
Įmoka į Vystomojo bendradarbiavimo ir humanitarinės pagalbos fondą Ukrainai atstatyti	10 000
Projektai	2 339
Savanoriškos įmokos į daugiašalius fondus	1 240
Humanitarinė pagalba	500
Dalyvavimas ES, JT ir kitų tarptautinių organizacijų veikloje, programos stebėseną	105
Kitos vystomojo bendradarbiavimo veiklos (projektų administravimas, renginiai, parodos, spaudiniai, paslaugos ir kt.)	26
Iš viso	14 210

Dvišalė parama

2025 m. Užsienio reikalų ministerija dvišalę paramą vystymuisi teikė per Vystomojo bendradarbiavimo ir humanitarinės pagalbos fondo (toliau – Fondas) dvišalius, tiesiogiai valdomus ir nacionalinio bendrojo finansavimo projektus, taip pat per Vystomojo bendradarbiavimo ir paramos demokratijai programos Lietuvos diplomatinį atstovybių administruojamus projektus.

2025 m. buvo inicijuoti 37, o iš viso vyko 63 Lietuvos finansuoti ar Lietuvai dalyvaujant įgyvendinami projektai.

Projektai buvo susiję su administracinių gebėjimų stiprinimo ir ekspertinių žinių perdavimo, visuomenės atsparumo ugdymo, skaitmeninimo, teisės viršenybės, kovos su korupcija, švietimo, infrastruktūros gerinimo, psichosocialinės ir fizinės reabilitacijos sritimis. Daugiausia bendradarbiauta su Ukraina, Moldova ir Armėnija, taip pat vykdyti projektai Palestinoje, Jordanijoje, Mongolijoje, Pietų Afrikos Respublikoje, Butane, Egipte, Indijoje, Kenijoje, Nepale, Filipinuose ir kitur. Kibernetinio atsparumo projektas Mikronezijoje – pirmasis Lietuvos finansuotas projektas mažosiose salų besivystančiose valstybėse (angl. *Small Island Developing States*).

Ukrainos atstatymas ir atsigavimas

2025 m. Lietuva toliau teikė paramą Ukrainai, vadovaudamasi Lietuvos įsitraukimo į Ukrainos atstatymą ir atsigavimą gairėmis 2024–2027 m.

Rugsėjį oficialiai atidarytas CPVA filialas Kyjive – pirmoji Lietuvos vystomojo bendradarbiavimo atstovybė užsienyje. Tai sustiprino Lietuvos institucinį atstovavimą Ukrainoje, padidino projektų įgyvendinimo efektyvumą ir sudarė sąlygas plėsti Lietuvos įgyvendinamų ES programų apimtį. Šis žingsnis įtvirtino Lietuvą kaip vieną iš pirmaujančių ES donorų ankstyvojo Ukrainos atstatymo laikotarpiu.

2025 m. Lietuva taip pat aktyviai prisidėjo prie „Team Europe“ ir kitų tarptautinio bendradarbiavimo iniciatyvų. Nacionalinis įdirbis leido prisijungti prie 37,5 mln. eurų vertės „EU4Reconstruction“ iniciatyvos, kurią Lietuva, remdamasi „Team Europe“ principu, įgyvendina kartu su Danija, Vokietija ir Prancūzija. „EU4Reconstruction“ padeda Ukrainos institucijoms efektyviai, skaidriai ir pagal ES standartus įgyvendinti šalies atstatymo procesus.

Lietuvos nacionalinėmis ir ES lėšomis vykdyta slėptuvių mokymo įstaigoms aukštos rizikos Ukrainos regionuose programa padėjo pagrindą steigti tarptautinę Ukrainos civilinės saugos slėptuvių koaliciją. Viena pagrindinių šios koalicijos įgyvendintojų, kartu su Belgijos agentūra „Enabel“, yra CPVA. Planuojama, kad koalicijos partnerių skirtas pradinis 22 mln. eurų finansavimas artimiausiu metu bus papildytas kitų donorų ir tarptautinių finansų institucijų lėšomis.

Prie Lietuvos įgyvendinamos programos „Ukraine2EU“, padedančios Ukrainai sklandžiai valdyti stojimo į ES procesus, prisijungė dvi naujos donorės – Airija ir Lenkija, bendrai skyrusios 2,5 mln. eurų. Danija papildomai skyrė 1 mln. eurų, todėl bendras programos biudžetas išaugo iki 20,2 mln. eurų.

2025 m. CPVA tęsė pirmosios (bendrai finansuotos ES ir Lietuvos Respublikos finansų ministerijos lėšomis) ir antrosios „EU4PFM“ programos, skirtos padėti Ukrainai įgyvendinti ES reikalavimus viešųjų finansų valdymo srityje, etapų įgyvendinimą. Bendras CPVA administruojamas šios programos biudžetas siekė 50,5 mln. eurų.

Taip pat CPVA veikė kaip Ukrainos išminavimo pajėgumų koalicijos, kuriai vadovauja Lietuva ir Islandija, įgyvendintoja, – iš viso nuo veiklos pradžios 2024 m. rugsėjo mėnesį donorų pastangomis surinkta 141 mln. eurų, už juos nupirkta ir nuolat į Ukrainą pristatoma įvairaus pobūdžio išminavimo įrangos, skirtos užtikrinti išminavimo proceso tęstinumą ir nuoseklumą, taip pat organizuojami mokymai Ukrainos išminuotojams.

2025 m. pradėti įgyvendinti projektai ir programos

Lietuva parengė išsamią „Children First. Protection of Ukraine’s Future“ programą, skirtą neatidėliotiniams Rusijos agresijos aukomis tapusių vaikų poreikiams. Premjerės I. Ruginienės Kyjive pristatyta programa apima 4 pagrindinius komponentus: atskaitingumą

už tarptautinius nusikaltimus prieš vaikus, Ukrainos vaikų grąžinimą, reabilitavimą ir reintegravimą – pagalbą kuriant 360 laipsnių sistemą nukentėjusiems vaikams ir jų šeimoms bei sistemos reformą, t. y. perėjimą nuo institucinės prie šeimos ir bendruomenės globos. Jai įgyvendinti iš Fondo lėšų skirta 5 mln. eurų (iš jų 2,5 mln. eurų – Taivaniečių atstovybės Vilniuje lėšos).

Pradėta įgyvendinti „Catch-up“ programa, skirta padėti Ukrainos vaikams kompensuoti dėl karo ir nuotolinio mokymosi prarastus mokymosi gebėjimus, gerinti ugdymo rezultatus ir emocinę būklę. Projektas vykdomas dvigubos paskirties požeminėje slėptuvėje Odesos srityje, pastatytoje pagal Europos Sąjungos, Lietuvos ir Airijos finansuojamą programą.

Sėkmingai įgyvendinant sėkmingą „Kurk Ukrainai“ bandomąjį projektą, priimtas sprendimas pradėti didesnės apimties trejų metų 3 mln. eurų apimties programą, kurios tikslas – sudaryti sąlygas užsienyje gyvenantiems tarptautinės patirties turintiems jauniems Ukrainos profesionalams grįžti dirbti į Ukrainos viešąjį sektorių. 2025 m. Ukrainos atstatymo konferencijoje Romoje pasirašytas memorandumas su Ukraina dėl mažiausiai 75 jaunų profesionalų dalyvavimo programoje. Programa orientuota į valstybės institucijų stiprinimą, šalies atkūrimą ir pasirengimą narystei ES.

Pradėta įgyvendinti 5 mln. eurų vertės saulės elektrinių Ukrainos švietimo ir sveikatos priežiūros įstaigose programa: 26 mokyklose ir ligoninėse montuojamos jų poreikius atitinkančios saulės elektrinės su kaupikliais, užtikrinsiančiais šių įstaigų veiklos tęstinumą nepriklausomai nuo centralizuoto tinklo trikdžių.

2025 m. užbaigti projektai

Baigtas rengti vienos iš svarbiausių Lietuvos iniciatyvų – „Ukrainos ateities mokyklos“ tipinis adaptyvus techninis projektas, kurį naudojant galima efektyviau, greičiau ir kokybiškiau atkurti sugriautą Ukrainos švietimo infrastruktūrą. 2025 m. pab. šis projektas įregistruotas oficialiame Ukrainos kartotinių projektų registre. Atitinkamai priimti sprendimai dėl pirmosios Ukrainos ateities mokyklos statybos Žitomiro srityje ir pradėtas pasirengimas lokalizavimo etapui.

2025 m. Ukrainoje užbaigti penki švietimo infrastruktūros projektai, finansuoti Lietuvos lėšomis arba įgyvendinti su Lietuvos parama. Pastatyta požeminė mokykla-slėptuvė Molodižnėje (Odesos sritis), įgyvendinti trys „United24“ slėptuvių projektai Sumų, Zaporizijos ir Dnipropetrovsko regionuose, baigta gimnazijos Nr. 9 statyba Zviahelyje, Žytomiro regione.

Taip pat 2025 m. baigtas nebenaudojamos Vilniaus 3-iosios termofikacinės elektrinės perdavimas Ukrainai. Europos Komisijos vertinimu, perdavimas, įgyvendintas per ES civilinės saugos mechanizmą, buvo didžiausia pavienė Europos civilinės saugos operacija. Taip pat Ukrainai perduota 2 681 tona įrangos, kuri buvo išgabenta 145 vilkikais. Lietuva užėmė pirmą vietą ES pagal Ukrainai pristatytų generatorių galią ir trečią vietą pagal perduotų transformatorių skaičių.

Moldovos Respublika

2025 m. buvo nuosekliai palaikoma Moldovos integracija į ES. Lietuvos valstybinio sektoriaus ekspertai perdavė gerąją patirtį valdymo, teisingumo, kovos su korupcija, migracijos,

energetikos ir administracinių gebėjimų stiprinimo srityse. Moldovos eurointegracijos proceso pažanga buvo remiama įgyvendinant nacionalinio finansavimo projektus, Europos Komisijos didelės apimties ir daugiametės netiesioginio valdymo programas „EU4Reforms“ – DNR, taip pat 2025 m. pradėtas „EU4LawEnforcement – Moldova“ (Europos Sąjungos parama teisėsaugai Moldovoje) bei „EU4Borders Security – Moldova“ (Europos Sąjungos parama Moldovos sienų saugumui) programas kartu su TAIX ir ES Dvynių programomis.

Trys dvišaliai Fondo finansuoti projektai pasiekė reikšmingų rezultatų muitinės institucinių gebėjimų stiprinimo, viešųjų pirkimų agentūros reformos ir kompetencijų ugdymo, administracinių ir institucinių gebėjimų stiprinimo žemės ūkio ir kaimo plėtros srityse. Juos įgyvendino Lietuvos valstybinės institucijos, jau ne vienus metus bendradarbiaujančios su partneriais Moldovoje. Viešųjų pirkimų reformos projekte aktyviai dalyvavo daugiau nei 50 darbuotojų iš 9 Moldovos institucijų, įskaitant Finansų ministeriją. Į veiklas įsitraukė 71 perkančioji organizacija ir 24 verslo įmonės, parengti 52 mentorai.

Lietuva prisijungė prie pirmojo bendro „NB8“ valstybių vystomojo bendradarbiavimo projekto, skirto sustiprinti Moldovos užsienio reikalų ir Europos integracijos ministerijos informacinių technologijų ir infrastruktūros atsparumą bei kibernetinę saugą. Taip siekiama prisidėti prie efektyvios, skaidrios, atskaitingos ir profesionalios Moldovos diplomatinės tarnybos kūrimo, perduoti šalies patirtį skaitmeninimo ir kibernetinės saugos srityse.

Moldovoje vykstant itin svarbiems parlamento rinkimams, valstybė susidūrė su koordinuota hibridine plataus masto antidemokratine, rinkimus diskredituojančia kampanija. Dėl šios priežasties buvo beveik tris kartus padidinta parama demokratiniais procesams, pilietinės visuomenės ir nepriklausomos žiniasklaidos stiprinimui. Tai atsispindėjo kovos su dezinformacija, manipuliavimu ir išoriniu kišimusi (FIMI), demokratinė vertybių plėtros per istorinės atminties kultūros puoselėjimą, pilietiškumo ir strateginės komunikacijos įgūdžių ugdymo projektuose. Tris tokio pobūdžio Fondo finansuotus projektus įgyvendino Lietuvos nevyriausybiniis sektorius, 6 – Moldovos NVO. Sėkmingas Moldovos institucijų darbas organizuojant rinkimus ir išsaugota Moldovos demokratinės bei europinės integracijos kryptis patvirtina, kad Lietuvos parama buvo prasminga.

Armėnija

Lietuva nuosekliai tęsia paramą Armėnijai. Toliau remiamas ES ir Armėnijos visapusiškos ir tvirtesnės partnerystės susitarimo (CEPA) įgyvendinimas, orientuotas į viešojo sektoriaus reformas šalyje.

2025 m. įgyvendinti du dvišaliai projektai, stiprinantys Armėnijos atsparumą hibridinėms grėsmėms ir įtraukiantys pilietinės visuomenės bei viešojo sektoriaus atstovus. Mokymų Jerevane ir Goryje dalyviai gilino žinias apie pilietinės visuomenės vaidmenį formuojant politiką, strateginę komunikaciją, krizių atpažinimą, medių ir skaitmeninį raštingumą bei įtraukijį valdymą. Taip pat stiprinti gebėjimai atpažinti ir reaguoti į dezinformaciją.

2025 m. baigtas ES ir Lietuvos bendrai finansuotas netiesioginio valdymo projektas „Parama teisėsaugos ir saugumo reformoms Armėnijoje“, kurio tikslas – remti teisėsaugos ir saugumo sektoriaus reformas pagal CEPA prioritetus ir ES gerąją praktiką. Projekto metu sustiprinti institucijų administraciniai ir strateginio planavimo gebėjimai, parengtos komunikacijos ir vidaus valdymo priemonės, prisidėta prie Bendrojo pagalbos centro (112) steigimo, policijos reformos įgyvendinimo, migracijos valdymo stiprinimo bei pasienio pareigūnų kompetencijų ugdymo. Taip pat pateikta viešųjų finansų valdymo, policijos struktūros modernizavimo ir

efektyvesnio migracijos procesų organizavimo rekomendacijų, sudarant prielaidas didesniai institucijų skaidrumui, veiklos efektyvumui ir atitikčiai ES standartams.

Lietuva perdavė savo patirtį atsparumo dezinformacijai srityje ir prisidėjo prie Armėnijos institucijų bei pilietinės visuomenės gebėjimų reaguoti į informacines grėsmes stiprinimo. Taip pat publikuoti keturi ekspertiniai straipsniai ir parengtas įrankių rinkinys „Praktinis vadovas kovai su dezinformacija“.

CPVA įgyvendinamos regioninės programos „EU4Youth: Jaunimo užimtumas ir verslumas“ (2021–2026 m., bendras finansavimas visam regionui – 15,17 mln. Eur, iš jų 770 tūkst. Eur – Lietuvos indėlis) kontekste Armėnijoje įgyvendinti verslumo, skaitmeninių ir žaliųjų įgūdžių ugdymo projektai (dalyvavo 240 jaunuolių), įsteigti 6 socialiniai verslai, prisidėta prie 16 startuolių plėtros, parengtos ir institucionalizuotos socialinio verslumo mokymo programos, stiprinta darbo politikos atitiktis ES standartams, o per mokymus apie 700 dalyvių pagerino jaunimo užimtumo paslaugų kokybę.

Palestinos administracija

Įgyvendinant Lietuvos ryšių su Palestina biuro administruojamą projektą, teikta konsultacinė pagalba planuojant ir formuojant GovTech laboratorijos Palestinoje strategiją. Parengta išsami GovTech ekosistemos Palestinoje analizė, įvertintas viešojo ir privataus sektoriaus pasirengimas GovTech inovacijoms. Parengta strategija, apibrėžianti viešojo sektoriaus viziją, misiją, struktūrą, tikslus ir modernizavimo metodus. Buvo sukurtas praktinis įrankių rinkinys GovTech laboratorijos startui. Taip pat surengta ekspertų misija į Palestiną, kurios metu įvyko dvejų praktinės dirbtuvės viešojo sektoriaus institucijoms ir oficialiai pristatytas „GovTech Lab Palestine“ strateginis pagrindas.

Nepaisydamos sudėtingos geopolitinės situacijos, Lietuvos institucijos tęsė bendradarbiavimą su Palestinos institucijomis per ES instrumentus.

2025 m. Palestinos nacionalinė kovos su korupcija tarnyba lankėsi Lietuvoje pagal ES TAIEK programą ir mokėsi stiprinti viešąjį skaidrumą bei demokratinį valdymą. Vizito metu buvo gilinamasi į STT gerą patirtį korupcijos rizikų vertinimo, viešųjų pirkimų, rodiklių kūrimo ir antikorupcinių duomenų valdymo srityse.

Lietuvos Valstybės duomenų agentūra (VDA) kartu su Suomijos ir Italijos statistikos agentūromis laimėjo ES Dvynių projektą, kurio tikslas – stiprinti Palestinos centrinio statistikos biuro gebėjimus. Veiklos pradėtos 2025 m. spalio mėn. VDA įgyvendins pirmąjį projekto komponentą, skirtą patikimos ir skaidrios duomenų valdymo sistemos Palestinoje sukūrimui, parengs Palestinos centrinio statistikos biuro matomumo ir komunikacijos gebėjimų stiprinimo strategiją, taip pat prisidės prie kitų projekto sričių, įskaitant dirbtinio intelekto taikymą statistikoje ir statistinių procesų tobulinimą.

2025 m. toliau buvo įgyvendinamas Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos ir APVA kartu su Austrija vykdomas ES Dvynių projektas „Aplinkos ir klimato kaitos aspektų integravimas į

nacionalines vystymosi strategijas ir politiką“ Palestinoje. Projekto tikslas – stiprinti Palestinos Aplinkos kokybės tarnybos tarpinstitucinį ir sektorinį koordinavimą, jo metu surengti keli ekspertiniai renginiai ir tęsti vizitai į Palestiną.

Kenija

Lietuva 2025 m. Kenijoje rėmė 5 vystomojo bendradarbiavimo projektus, kuriais buvo siekiama vystyti skaitmeninio ir inovacijų sritis, stiprinti piliečių įgūdžius ir moterų įgalinimą šalyje. Projektai įgyvendinami bendradarbiaujant su Lietuvos ir tarptautiniais partneriais, tarp jų – „OSMOS Global Partnerships“, Vilniaus prekybos, pramonės ir amatų rūmai, Lietuvos inovacijų centras, „Pangea Accelerator“ ir RWTH Acheno universitetas.

Skaitmeninio ir inovacijų srityje Lietuva padeda Kenijai modernizuoti viešąsias paslaugas, stiprinti institucijų skaitmeninius gebėjimus ir kurti inovacijų ekosistemą. Įgyvendinami projektai apima GovTech inovacijas, klimato technologijų startuolių plėtrą ir jaunųjų ūkininkų skaitmeninių gebėjimų ugdymą.

Įgūdžių stiprinimo ir moterų įgalinimo srityje vyko du projektai, kurių tikslas – suteikti moterims ir jaunimui skaitmeninės, techninės bei verslumo kompetencijos, didinti jų galimybes įsitraukti į ekonominę veiklą ir mažinti socialinę bei skaitmeninę atskirtį. „DigitalHER Kenya“ stiprino jaunų moterų verslumo gebėjimus ir mentorystės patirtį.

Lietuvos veikla Kenijoje kuria ilgalaikę naudą: stiprina viešąjį sektorių, skatina inovacijas, mažina socialinę nelygybę ir stiprina Lietuvos, kaip patikimos ir aukštą pridėtinę vertę kuriančios partnerės, tarptautinį matomumą.

Parama Baltarusijos žmonėms

Nuosekliai buvo tęsiama parama režimo persekiojamiems ir dėl demokratinių pokyčių šalyje kovojantiems Baltarusijos žmonėms. Remiamas Vilniuje veikiantis Europos humanitarinis universitetas (EHU) kaip tarptautinis akademinis projektas, prisidedantis prie Baltarusijos ateities formavimo ir demokratinių procesų stiprinimo regione.

Universitetas veikia kaip daugiašalės tarptautinės partnerystės iniciatyva, kuriai pagrindinį finansavimą per CPVA valdomą EHU Patikos fondą teikia Europos Komisija, Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija ir Švedijos vystomojo bendradarbiavimo agentūra (SIDA), taip užtikrinant ilgalaikį institucijos veiklos tęstinumą ir akademinių tikslų įgyvendinimą. Prie universiteto rėmimo taip pat prisideda ir kiti tarptautiniai partneriai.

Prieš Baltarusijos režimui paskelbiant EHU „ekstremistine organizacija“, Lietuva ėmėsi prevencijos veiksmų – ragino ES ir valstybes nares suteikti politinę ir finansinę paramą universitetui, inicijuoti naujas sankcijas atsakingiems Baltarusijos pareigūnams ir institucijoms.

Taip pat tęsiama ES finansuojama programa „Education for Belarusians“ (anksčiau – SALT), įgyvendinama CPVA kartu su Baltarusijos demokratinėmis nevyriausybinėmis organizacijomis.

Programa sukurta reaguojant į 2020 m. politinę krizę Baltarusijoje ir skirta remti nuo represijų nukentėjusius baltarusius per švietimo, mokslinių tyrimų, akademinio judumo ir bendruomenių stiprinimo iniciatyvas. Programos veiklos apima stipendijas studentams ir akademikams, paramą tarptautiniams mokslinių tyrimų projektams, institucinę paramą EHU, bendruomeniškumo iniciatyvas baltarusiams emigracijoje, pagalbą buvusiems politiniams kaliniams bei „EdTech“ ir kitų švietimo inovacijų iniciatyvų vystymą.

Pilietinė visuomenė

2025 m. toliau vyko paramos pilietinei visuomenei programos, orientuotos į strateginės komunikacijos gebėjimų ir kovos su priešiška bei kenkiamąja dezinformacija stiprinimą. Įgyvendinta 13 nedidelės apimties dvišalių projektų Armėnijoje, Sakartvele ir Moldovoje. Projektai prisidėjo prie pilietinės visuomenės ir nepriklausomos žiniasklaidos atsparumo, gebėjimo kovoti su dezinformacija ir strateginės komunikacijos įgūdžių ugdymo. ES Rytų partnerystės šalyse buvo vykdomi du ilgalaikiai regioniniai Fondo finansuoti projektai. Vienas projektas, pabrėžiantis modernios dezinformacijos iššūkius, buvo skirtas padėti Ukrainos, Sakartvelo ir Armėnijos žiniasklaidai bei visuomenei pasirinkti patikimus šaltinius, kurti teisingus naratyvus, atpažinti dezinformaciją. Kitas tęstinis projektas vyko visose ES Rytų partnerystės šalyse.

Įgyvendinti du dvišaliai Lietuvos patirties perdavimo projektai kartu su Armėnijos NVO. Jie prisidėjo prie pilietinės visuomenės ir viešojo sektoriaus atsparumo hibridinėms grėsmėms stiprinimo. Buvo skelbiami straipsniai ir parengtas praktinis vadovas.

Sakartvele įgyvendinti du pilietinės visuomenės atsparumo ir kovos su dezinformacija ugdymo projektai: parengtas visuomenės atsparumo politikos dokumentas, 4 tinklaraščiai, išleista knyga, Tbilisyje ir Kutaisyje surengtos diskusijos su pilietinės visuomenės, medijų ir universitetų atstovais.

Per Paramos demokratijai fondą (PDF) suteikta parama žmogaus teisių, pilietinių ir kultūrinių iniciatyvų bei paramos nepriklausomai žiniasklaidai projektams. Ugdoma aktyvi, tvari ir autoritarinių režimų spaudimui atspari pilietinė visuomenė. Ši parama buvo ypač reikalinga, nes metų pradžioje reikšmingai sumažėjo donorų finansavimas, o agresyvios autoritarinių režimų represijos vyko toliau. PDF partneriai – mažosios ir vidutinės pilietinės organizacijos įgyvendino 12 projektų, skirtų moksleiviams ir jaunimui, žmogaus teisių gynėjams, politiniams kaliniams ir jų vaikams.

Lietuva savanoriškais įnašais rėmė Europos demokratijos fondo (EED) veiklą, skirtą Baltarusijos pilietinei visuomenei, ukrainiečių vaikų grąžinimui ir pagalbai ukrainietėms moterims, esančioms Rusijos nelaisvėje. EED yra pagrindinis EK ir ES valstybių narių finansuojamas demokratijos procesų ES kaimynystėje ir pasaulyje rėmėjas.

Reformų patirties perdavimas per ES Dvynių ir TAIEX programas

2025 m. Lietuvos viešasis sektorius toliau sėkmingai dalyvavo ES Dvynių programoje, teikdamas

ekspertinę paramą šalims partnerėms. Lietuva tradiciškai buvo tarp šių ES projektus laimėjusių lyderių: dalyvavo 7 projektų atrankose ir laimėjo 6 projektus, kurių bendra vertė siekia 10,25 mln. eurų. Lietuvos ekspertai prisidės prie projektų Egipte, Kazachstane, Moldovoje, Palestinoje, Ukrainoje ir Ruandoje. Pagrindinės sritys: sveikatos apsauga, teisės viršenybė, švietimas ir statistika. Visi projektai laimėti konsorciimuose su partneriais. Egipte, Kazachstane, Ukrainoje ir Ruandoje Lietuva vadovauja konsorciuumams su Ispanija, Vokietija, Lenkija ir Suomija. Kituose dviejuose projektuose Lietuva dalyvauja kaip jaunesnioji Italijos ir Slovėnijos partnerė. Pastaraisiais metais Lietuva yra viena iš daugiausia Dvynių projektų vykdančių ES valstybių narių. Lietuvos institucijų sėkmė projektų atrankose patvirtina, kad mūsų ekspertai yra vertinami kaip patikimi ir kompetentingi tarptautiniai partneriai.

Techninės pagalbos ir informacijos mainų programos TAIEX renginiai teikia galimybių palaikyti esamus arba užmegzti naujus tarpinstitucinius kontaktus ir taip pradėti ilgalaikį bendradarbiavimą. 100 Lietuvos ekspertų dalyvavo 47 TAIEX renginiuose transporto, muitinės kontrolės, energetikos, klimato kaitos, aplinkos apsaugos, kovos su korupcija, švietimo, visuomenės sveikatos, maisto saugos, finansų valdymo, lyčių lygybės, skaitmeninimo temomis. Renginiai vyko ES Rytų kaimynystės šalyse, Balkanuose, Kolumbijoje, Egipte, Namibijoje, Turkijoje, Čekijoje, Suomijoje, Vokietijoje, Maltoje, Slovakijoje. Aktyviausi buvo Ryšių reguliavimo tarnybos, Muitinės ir Policijos departamentų, Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos, Lietuvos transporto saugos administracijos, Nacionalinės mokėjimų agentūros, Europos socialinio fondo agentūros, Mykolo Romerio universiteto ir Lietuvos inžinerijos kolegijos ekspertai.

Lietuvos vystomojo bendradarbiavimo ekosistemos stiprinimas

2025 m. baigtas dvejų metų trukmės EK finansuotas projektas „Lietuvos vystomojo bendradarbiavimo ekosistemos stiprinimas: suderinamumas, partnerystės, poveikis“, įgyvendintas su EBPO ekspertų pagalba. Projektas buvo skirtas stiprinti Lietuvos vystomojo bendradarbiavimo politikos nacionalinį suderinamumą, kurti veiksmingų tarptautinių vystomojo bendradarbiavimo partnerysčių sąlygas ir naujus įrankius, padedančius įtraukti privatų sektorių ir pilietinę visuomenę, taip pat plėtoti bendradarbiavimą su kitais tarptautiniais donorais. Projektas įgyvendintas pagal 16 rekomendacijų 5 srityse veiksmų planą: politikos nuoseklumas, privataus sektoriaus ir pilietinės visuomenės įtraukimas, bendradarbiavimas su kitais donorais, stebėseną, vertinimas ir rezultatai.

Daugiašalė parama vystymuisi

Lietuva 2025 m. daugiašalei paramai vystymuisi skyrė 101,83 mln. eurų. Didžiausia šios sumos dalis – 84,77 mln. eurų buvo skirta Europos Sąjungos institucijoms (81 mln. eurų iš valstybės biudžeto lėšų ir 3,77 mln. eurų iš Finansų ministerijos lėšų). Finansų ministerija taip pat skyrė Pasaulio bankui 12 mln. eurų, iš kurių 10 mln. eurų buvo numatyta Ukrainos reikmėms. Taip Lietuva vykdo tarptautinius įsipareigojimus ir prisideda prie pasaulinių pastangų mažinti skurdą, stiprinti pažeidžiamiausių visuomenės grupių atsparumą, skatinti demokratinių vertybių sklaidą, lyčių lygybę, žmogaus teisių ir žiniasklaidos laisvės apsaugą.

Prie šios daugiašalės paramos Užsienio reikalų ministerija prisidėjo mokėdama savanoriškus

įnašus ir įmokas į vystomojo bendradarbiavimo veiklą vykdančius ar koordinuojančius fondus bei tarptautines organizacijas. 2025 m. iš Užsienio reikalų ministerijos strateginio veiklos plano priemonės „Stiprinti Lietuvos dalyvavimą Darnaus vystymosi darbotvarkės iki 2030 metų įgyvendinimo veikloje valstybėse partnerėse“ savanoriškiems įnašams skirta 1,24 mln. eurų.

Siekiant, kad Lietuva ne tik prisidėtų prie daugiašalės paramos finansavimo, bet ir aktyviai dalyvautų projektų įgyvendinime, nuosekliai stiprinamas Lietuvos institucijų vaidmuo ES finansuojamuose netiesioginio valdymo projektuose.

2025 m. CPVA įgyvendino 32 ES finansuojamas netiesioginio valdymo programas, kurių bendra vertė siekė 300,75 mln. eurų. Projektai buvo vykdomi Rytų partnerystės, Vakarų Balkanų, Ukrainos, Moldovos, Pietų Kaukazo, Centrinės Azijos, Afrikos ir Karibų jūros regionuose, apimant viešųjų finansų valdymo, švietimo, demokratinio valdymo, pilietinės visuomenės stiprinimo, sienų apsaugos, teisėsaugos reformų, energetikos pertvarkos, išminavimo, gynybos pajėgumų stiprinimo ir Ukrainos atstatymo sritis. Tarp svarbiausių 2025 m. įgyvendintų CPVA iniciatyvų – programos Ukrainoje („EU4PFM“, „Ukraine2EU“, humanitarinio išminavimo ir mokyklų slėptuvių projektai), Moldovoje („EU4Reforms“, „EU4LawEnforcement“, „EU4Borders Security“), Sakartvele, Armėnijoje, Serbijoje, Bosnijoje ir Hercegovinoje, taip pat Baltarusijos pilietinei visuomenei ir švietimui skirtos programos („EU4Belarus“, „Education for Belarusians“).

Šie projektai rodo, kad Lietuva vystomojo bendradarbiavimo srityje veikia ne tik kaip donorė, bet ir kaip patikima ES partnerė, gebanti efektyviai administruoti ir įgyvendinti didelės apimties tarptautines programas. Plečiant Lietuvos dalyvavimą ES netiesioginio valdymo projektuose stiprinamas nacionalinis ekspertinis potencialas, kuriama ilgalaikė pridėtinė vertė valstybės institucijoms ir didinamas Lietuvos indėlis į Europos Sąjungos išorės veiksmų politiką.

Savanoriški įnašai	Lėšos, tūkst. eurų
Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) Paramos vystymuisi komitetui (OECD DAC)	50
EBPO Ukrainos šalies programai (OECD-Ukraine Country Programme)	100
EBPO Informacijos integralumo centrui (OECD Hub on Information Integrity)	80
EBPO Kovos su korupcija tinklui (ACN)	20
Paramos demokratijai fondui	300
Europos humanitarinio universiteto patikos fondui	200
Jungtinių Tautų (JT) Vyriausiojo žmogaus teisių komisaro biuro (OHCHR) veiklai	20
JT Vyriausiojo žmogaus teisių komisaro biuro žmogaus teisių stebėsenos misijai Ukrainoje (UN Human Rights Monitoring Mission in Ukraine)	30

JT Moterų taikos ir humanitariniam fondui	20
JT Taikos operacijų departamentui (UN Department of Peace Operations)	20
UNESCO Neatidėliotinos pagalbos paveldui fondui (Heritage Emergency Fund)	30
UNESCO Pasauliniam medijos apsaugos fondui (Global Media Defence Fund)	10
UNESCO Tarptautinei komunikacijos vystymo programai (International Programme for the Development of Communication, IPDC)	20
JT Generalinio sekretoriaus specialiojo įgaliojimo seksualinio smurto konfliktų metu klausimais biuro (OSRSG-SVC) veiklai	40
Europos Sąjungos ir Lotynų Amerikos bei Karibų šalių fondui (EU-LAC Foundation)	10
Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos (ESBO) Demokratinės institucijų ir žmogaus teisių biuro nebiudžetinio projekto „Ukrainos žmogaus teisių stebėjimo iniciatyva“ (OSCE ODIHR Ukraine Human Rights Monitoring Initiative)	20
ESBO paramos Ukrainai programai (OSCE Support Programme for Ukraine)	30
Azijos ir Europos fondui (ASEF)	25
Europos demokratijos fondui (European Endowment for Democracy, EED) Baltarusijos pilietinei visuomenei remti	50
EED pagalbai ukrainietėms Rusijos belaisvėms teikti	30
EED Ukrainos vaikų susigrąžinimo fasilitavimo veikloms	50
Europos Tarybos veiksmų planams (Council of Europe Action Plans) Ukrainoje (20 tūkst. eurų), Armėnijoje (15 tūkst. eurų) ir Moldovoje (15 tūkst. eurų)	50
Annos Lindh fondui (Anna Lindh Foundation)	15
Tarptautinei telekomunikacijų sąjungai (ITU)	20
Iš viso	1 240

Humanitarinė pagalba

2025 m. Lietuva humanitarinei pagalbai iš viso skyrė 31,32 mln. eurų, iš jų 28,07 mln. eurų humanitarinei pagalbai Ukrainai. Kitos lėšos buvo skiriamos Tarptautinėms organizacijoms ir dvišalei humanitarinei pagalbai: Moldovai, Šiaurės Makedonijai, Sirijai (50,0 tūkst. eurų), Palestinos administracijai (100 tūkst. eurų), Mianmarui, Šri Lankai ir Bangladešui ir kt. Lietuva 2025 m. humanitarinei pagalbai skyrė kone 20 proc. daugiau lėšų nei 2024 metais. Iš Užsienio reikalų ministerijos lėšų humanitarinei pagalbai skirta 500 tūkst. eurų.

Humanitarinė pagalba iš Užsienio reikalų ministerijos strateginio veiklos plano priemonės „Stiprinti Lietuvos dalyvavimą Darnaus vystymosi darbotvarkės iki 2030 metų įgyvendinimo veikloje valstybėse partnerėse“ lėšų	Lėšos, tūkst. eurų
Jungtinių Tautų pagalbos ir darbų agentūrai Palestinos pabėgėliams Artimuosiuose Rytuose (UNRWA)	50
Pasaulio maisto programai (WFP) humanitarinei pagalbai rohinjų pabėgėliams Bangladeše teikti	20
Pasaulio maisto programai (WFP) humanitarinei pagalbai Palestinoje teikti	50
Tarptautinio Raudonojo Kryžiaus ir Raudonojo Pusmėnulio draugijų federacijos (IFRC) Reagavimo į stichines nelaimes fondui (DREF)	100
Tarptautinio Raudonojo Kryžiaus ir Raudonojo Pusmėnulio draugijų federacijai (IFRC) humanitarinei pagalbai Šri Lankai teikti	30
Tarptautinio Raudonojo Kryžiaus ir Raudonojo Pusmėnulio draugijų federacijai (IFRC) humanitarinei pagalbai Mianmarui teikti	50
Tarptautiniam Raudonojo Kryžiaus komitetui (ICRC)	50
Jungtinių Tautų Vyriausiojo pabėgėlių reikalų komisaro biurui (UNHCR)	100
Tarptautiniam, nešališkam ir nepriklausomam Sirijai skirtam mechanizmui (International, Impartial and Independent Mechanism for Syria)	50
Iš viso	500

Verslo įtraukimas į vystomąjį bendradarbiavimą

2025 m. buvo kryptingai tęsiamas darbas informuojant verslą apie vystomojo bendradarbiavimo teikiamas galimybes bei ruošiantis kurti nacionalinius finansinius instrumentus. Vystomojo bendradarbiavimo departamentas rinko ir kas dvi savaites platino Lietuvos verslui aktualią informaciją apie tarptautinių donorų viešuosius pirkimus ir konkursus. Reguliariai vyko susitikimai, kuriuose verslui buvo pristatomos su Ukrainos atstatymu susijusios galimybės.

Nacionalinės vystomojo bendradarbiavimo komisijos sprendimu buvo suburta neformali „Global Gateway Investment Hub“ iniciatyvos darbo grupė („Team National“). 2025 m. „Team National“ pristatė Lietuvos įsitraukimo į „Global Gateway“ iniciatyvą galimybių analizę ir pateikė rekomendacijas, įvardijančias konkrečius veiksmus, kuriais bus siekiama visaverčio Lietuvos verslo įsitraukimo į „Global Gateway“ iniciatyvą.

Pagal gerąją 2024 m. patirtį, sukaupią inicijuojant Žaliųjų sprendimų katalogą, 2025 m. buvo parengtas pirmasis Lietuvos skaitmeninių sprendimų katalogas (D4D): skaitmeninis įrankis anglų kalba, pristatantis Lietuvos viešojo sektoriaus skaitmeninę architektūrą ir valstybės taikomus skaitmeninius sprendimus, kurie galėtų būti įgyvendinti partnerėse šalyse prisidedant prie Darnaus vystymosi tikslų įgyvendinimo.

Remiantis CPVA įgyvendinamais vystomojo bendradarbiavimo projektais Lietuvos verslas laimėjo viešųjų pirkimų ir pasirašė kone 29 proc. nuo visų sudarytų vystomojo bendradarbiavimo sutarčių vertės sutarčių.

Visuomenės informavimas ir švietimas

URM ir „LTAid“ interneto svetainės, socialiniai tinklai buvo pasitelkti kaip pagrindiniai kanalai siekiant įvairiapusiškai komunikuoti apie Lietuvos vystomojo bendradarbiavimo politikos tikslus, prioritetus bei vystomojo bendradarbiavimo programos veiklą ir sėkmės istorijas. Visuomenė informuota apie Lietuvos vystomojo bendradarbiavimo politikos aktualijas, įvykius ir renginius.

Vienas toks renginys – tarptautinis žmogaus teisių dokumentinių filmų festivalis „Nepatogus kinas 2025“, sulaukęs 22 836 stebėtojų iš Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių, Alytaus ir internetu. Per festivalį pristatyta keturių didelės meninės vertės dokumentinių filmų apie Ukrainą programa „Mėlyna Geltona“ ir pilietinės iniciatyvos „Ukraine War Archive“ renginių ciklas.

2025 m. Vystomojo bendradarbiavimo departamentas festivalyje „Būtent!“ organizavo dvi diskusijas, kuriose pristatė Lietuvos vystomojo bendradarbiavimo prioritetus – paramą Ukrainai ir verslo įtraukimą, kvietė visuomenę aktyviau įsitraukti į globalių iššūkių sprendimą. Festivalyje surengtos diskusijos sustiprino dialogą su piliečiais ir padėjo plačiau pristatyti Lietuvos indėlį remiant demokratiją, atsparumą ir tvarų vystymąsi pasaulyje.

Tradicinėje vystomojo bendradarbiavimo konferencijoje politikos formuotojai, ekspertai, pilietinės visuomenės ir verslo atstovai ieškojo naujų sprendimų, kaip stiprinti atsparumą ir kurti realų poveikį per strategines partnerystes. Konferencija „RE:VIVE 2025 Strateginės partnerystės atsparumui ir poveikiui“, kuri per dvi dienas sutelkė daugiau kaip 170 dalyvių, buvo transliuojama URM „YouTube“ ir „Facebook“ socialiniais kanalais, pranešimai spaudai buvo viešinami „LTAid“ puslapyje ir socialinėje medijoje.

Šios iniciatyvos ne tik informavo visuomenę apie Lietuvos vystomojo bendradarbiavimo politikos aktualijas, padėjo pasiekti įvairesnę auditoriją, bet ir prisidėjo prie darnaus vystymosi tikslų ir paramos demokratijai vertybių sklaidos.

Atsižvelgiant į pasaulines vystomojo bendradarbiavimo tendencijas ir Lietuvos nevyriausybinių organizacijų įžvalgas, 2025 m. priimtas sprendimas atnaujinti strategines gaires, orientuoti jas į tarptautinių partnerysčių kryptį, kartu modernizuoti vystomojo bendradarbiavimo vizualiąją tapatybę bei logotipą.